

Pestprotocol
Kindcentrum De Kersentuin
Versie medio 2015

Pestprotocol

1. Plagen of pesten?	3
2. Doel van het protocol	3
3. Wat doen wij als school preventief aan pesten	4
4. Hoe gaan wij om met pesten	4
5. Signaleren van pesten.....	5
6. Afspraken ter preventie van pesten.....	6
7. Aanpak pestgedrag in vier stappen	7
8. Begeleiding	9
9. Adviezen aan ouders en kinderen van onze school.....	10
Bijlage 1: Pluimenkaart.....	12

1. Plagen of pesten?

Er is een verschil tussen plagen en pesten. De verschillen zou je als volgt kunnen aangeven:

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend "slachtofferschap"	Hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: "Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling, een groep leerlingen, leerkracht of ouder op een persoon die niet (meer) in staat is zichzelf te verdedigen." Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven. Bij plagen is sprake van incidenten. Pesten echter gebeurt systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig.

Pesten komt helaas ook op onze school voor. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien en serieus willen aanpakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, kinderen die pesten en de zwijgende groep leerlingen die niets doet), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanning toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak. Zie hiervoor het stappenplan.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan zal er overlegd worden over een andere aanpak, eventueel met hulp van de contactpersoon. Deze kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Binnen ons Kindcentrum zijn 2 contactpersonen aangesteld.

2. Doel van het protocol

Het doel van dit pestprotocol is om alle kinderen, leerkrachten en ouders zich op onze school veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we iedereen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan! Dit doen we aan de hand van het zichtbaar maken van regels en afspraken voor kinderen en volwassenen. Wanneer er zich ongewenste situaties voordoen, kunnen zij elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

3. Wat doen wij als school preventief aan pesten?

Het klimaat van de school

Wij vinden het op Kindcentrum De Kersentuin erg belangrijk dat er een goed pedagogisch klimaat heerst. Dat uit zich in aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden. Wij vinden dat de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang is om zo een volwaardig mens te worden.

Het is daarom belangrijk dat wij als school een vriendelijk en veilig klimaat met orde en regelmaat kunnen bieden. Wanneer een kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen. Wij hopen dat de regels voor alle groepen een preventieve werking hebben. Deze worden met alle kinderen doorgesproken, de kinderen die zich niet aan deze regels houden worden daarop aangesproken.

Werkvormen

Binnen de weektaak en samenwerkopdrachten tussen leerlingen zitten veel sociale elementen. De kinderen leren hoe ze met elkaar in gesprek kunnen gaan en worden geactiveerd om zich te verdiepen in de mening van een ander. Deze werkvormen zorgen voor een leeromgeving die sociaal gedrag versterkt. Ook het toepassen van coöperatief leren stimuleert kinderen op verschillende manieren om samen te werken.

Vanaf groep 3 kan er besloten worden om gezamenlijk klassenregels af te spreken, en deze op te hangen in de.

4. Hoe gaan wij om met pesten

- Op school willen we met vaste regelmaat een onderwerp in de klas aan de orde stellen in relatie tot de methode sociaal-emotionele ontwikkeling. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken.
- Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling in tegen dergelijke gedragingen.
- Wij negeren pesten niet, maar corrigeren.
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen en het consequent toepassen hiervan.

5. Signalen van pesten

Helaas moeten wij erkennen dat pesten in alle groepen van de basisschool voor komen. Er zijn signalen waardoor pesten kan worden geconstateerd. Hieronder worden een aantal signalen genoemd. Deze lijsten zijn niet compleet en kunnen dus nog verder worden uitgebreid. We maken een onderscheid tussen signalen van pesten en signalen van pesterijen.

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Signalen van pesten kunnen o.a. zijn:

- Niet meer naar school, sportclub of vereniging willen, uitvluchten verzinnen
- Niets meer vertellen over school
- Geen klasgenoten mee naar huis nemen
- Mindere prestaties leveren
- Slaapproblemen, nachtmerries
- Concentratieproblemen
- Somber, futloos of teruggetrokken gedrag
- Lichamelijke klachten, zoals hoofdpijn of buikpijn, moeheid
- Blauwe plekken
- Beschadigde of kwijtgeraakte spullen.

Signalen van pesterijen

Signalen van pesterijen kunnen op verschillende manieren. Hieronder is een onderscheid gemaakt tussen verbaal, lichamelijk en andere manieren.

Met woorden:

- belachelijk maken van een kind (altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen, opmerkingen maken over kleding)
- uitlachen (zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot)
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven, e-mails of sms-berichten sturen
- beledigen, kleineren, vernederen
- roddelen
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Lichamelijk:

- buiten school opwachten, trekken, duwen, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna lopen of rijden
- klem zetten of opsluiten
- vastbinden

Anders:

- doodzwijgen of buitensluiten bij gesprekken of activiteiten, isoleren
- spullen afhandig maken of geld afpersen
- bezittingen afpakken en/of kapot maken
- naar het huis van het slachtoffer gaan

6. Afspraken ter preventie van pesten.

Het maken van afspraken en opstellen van regels zorgt ervoor dat pesten stopt of binnen de perken blijft. Hierbij zijn drie regels erg belangrijk en vormen hierin dan ook de basis.

Regel 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

“Als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen.”

Regel 2:

Alle leerlingen zijn samen met de leerkracht verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep. Het is dan ook de bedoeling dat medeleerlingen proberen het pesten bij de leerkracht aan te kaarten.

Het is zaak om de zwijgende middengroep ook verantwoordelijk te maken voor een goede sfeer in de klas.

Regel 3:

Samenwerken: School en gezin zijn het meest gebaat bij een goede samenwerking en een goede communicatie. Iedere partij moet echter wel waken voor haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met de ouders.

Waar het gaat om de aanpak van het pestprobleem op school zelf, blijft de inbreng van de ouders bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school. Daarbuiten hebben de ouders hun eigen verantwoordelijkheid en dienen ze hulp te bieden aan hun kind.

Op onze school staan een aantal basisregels centraal. Hieraan worden alle regels opgehangen.

Vijf basis schoolafspraken voor leerlingen, leerkrachten en ouders (Big 5):

- ❖ Voor groot en klein zullen we aardig zijn
- ❖ Ook op het plein moet het fijn en veilig zijn
- ❖ Binnen is een rustgebied, buiten hoeft dat niet
- ❖ Voor alle spullen zorgen wij goed, omdat je ze weer gebruiken moet
- ❖ Als ik zeg stop, dan houd jij echt op

Afspraken die gelden voor alle groepen

1. We doen niets bij een ander kind, wat we zelf ook niet prettig zouden vinden.
2. We raken de ander niet aan als deze dat niet wil
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden
4. Als we kwaad zijn gaan we niet slaan, schoppen of krabben (we komen niet aan de ander). We proberen eerst samen te praten. Anders gaan we naar de meester, de juf of de pleinwacht.
5. We klikken niet zomaar. We vertellen het wel aan de juf of meester als er iets gebeurt wat je bij jezelf of bij een ander niet prettig of gevaarlijk vindt.
6. We vertellen de meester of juf wanneer we zelf of iemand anders wordt gepest.
7. Als we worden gepest, dan praten we er ook thuis over, we houden het niet geheim.
8. Uitslachten, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
9. We komen niet aan spullen van iemand anders.
10. We luisteren naar elkaar.
11. We beoordelen iemand niet op het uiterlijk of prestaties.
12. Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Zij zijn ook welkom op onze school.
13. Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
14. We proberen ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
15. Blijft de pester doorgaan dan vertellen we het aan de meester of juf.

Kinderen die pesten werken zichzelf in de nesten !

Deze afspraken gelden op school en daarbuiten.

In de eigen groep kunnen er aanvullingen komen op de vastgestelde schoolafspraken. Dit gaat in overleg met de leerkracht.

Deze regels worden door en met de groep opgesteld en worden groepsafspraken genoemd. De schoolafspraken en de groepsafspraken worden zichtbaar in de klas opgehangen.

7. Aanpak bij pestgedrag in vier stappen

Indien er toch sprake is van pestgedrag?

Indien er toch sprake is van pesten gaan we aan de slag volgens de 4 stappen methode. Voordat we aan deze stappen beginnen zijn er wel een aantal voorwaarden waaraan voldaan moet worden.

1. De leerkracht neemt duidelijk een stelling in tegen het pesten;
2. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste, apart van de pester en begeleidt daarnaast de pester.

De vier stappen van de methode zijn:

Stap 1:

Er eerst zelf (en samen) uit zien te komen. Dit wordt door de leerkracht in de klas besproken. Hoe los je samen ruzies op? Bijvoorbeeld door de kinderen te leren om "ik"-boodschappen te gebruiken. "Ik vind het niet fijn dat je zo tegen mij doet" of "Ik wil dat je daarmee stopt".

Stap 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. Maar een medeleerling heeft ook de verantwoordelijkheid om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Iedereen is immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep. We komen dan ook weer terug op de stelregel: *"Het inschakelen van de leerkracht wordt niet opgevat als klikken."*

Stap 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterij op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie 'consequenties'). Deze ruzies worden genoteerd in het leerlingendossier en de toedracht wordt vermeld. De ouders van pester en gepeste worden over de ruzies en pesterijen benaderd. De leerkracht probeert samen met de ouders te werken aan een bevredigende oplossing.

Stap 4:

Bij herhaaldelijk ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling tegen het pesten en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie consequenties).

De leerling wordt ingebracht tijdens een teamvergadering. Het gedrag wordt besproken met de IB-er. De directeur wordt op de hoogte gebracht. Beiden zitten in het zorgteam. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Consequenties:

Deze aanpak wordt uitgevoerd zolang het nodig is. De ouders worden regelmatig op de hoogte gesteld van het verloop daarvan. De pester krijgt een pluimenkaart. Daarop kan hij per dag stickers verdienen als zijn/haar gedrag goed verbetert.

Fase 1:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis zijn.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem. Hij/zij schrijft een verhaal over de toedracht van de ruzie. Of er worden regels over gewenst gedrag geschreven. De leerkracht schrijft daaronder zijn commentaar. Het geschreven werk gaat mee naar huis ter ondertekening door de ouders.
- Door een gesprek wordt het kind zich bewust van wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde. De pluimenkaart is een voorbeeld wat kan helpen bij het stimuleren van goed gedrag.

Fase 2:

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem. Het gedrag van leerlingen wordt genoteerd in het leerlingendossier.

Fase 3:

Bij aanhoudend pestgedrag wordt deskundige hulp ingeschakeld zoals de schoolmaatschappelijk werkster, de schoolbegeleidingsdienst of de GGD.

Fase 4:

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep of kantoor (mits toezicht) te plaatsen, binnen de school.

Fase 5:

In extreme gevallen kan een leerling na overleg met het schoolbestuur en de leerplichtambtenaar geschorst of verwijderd worden.

8. Begeleiding

Het is erg belangrijk dat zowel het gepeste kind als de pester goed worden begeleid.

Begeleiding van gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: waarom, hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Aparte gesprekken met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Begeleiding van pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- (h)Erkenning van pestgedrag.
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-denk-doe houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Met de ouders de fasen van aanpak 1 t/m 5 bespreken.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

9. Adviezen aan ouders en kinderen van onze school

Ouders van gepest kind

- Raak niet in paniek, elk kind loopt de kans om gepest te worden!
- Houd de communicatie met uw kind open of wel blijf in gesprek met uw kind.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen. Het kind moet weer zelfrespect krijgen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt en dat u daar alles aan zult doen.

Ouders van pesters

- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders

- Ga respectvol met elkaar om en neem elkaar serieus ook ouders van het gepeste kind.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Tips voor een kind dat gepest wordt.

- Het is belangrijk om te weten dat er nooit een reden mag zijn om jou te pesten. Iedereen heeft het recht om zichzelf te zijn.
- Vertel het aan je ouders of schrijf het voor hen op als je het moeilijk vindt om erover te praten.
- Ga ermee naar je juf of meester of iemand anders van wie je denkt dat hij of zij je begrijpt en je zal helpen.
- Vraag je ouders om hulp en vraag school om hulp.
- Probeer samen af te spreken dat als zij iets gaan doen, zij dit eerst met jou moeten bespreken zodat je niet voor verrassingen komt te staan.
- Bedenk voor jezelf een leuke sport of hobby waardoor je andere kinderen tegenkomt. De kans is groot dat je het daar naar je zin hebt en dat je weer wat zelfvertrouwen krijgt.

Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL

Bijlage 1: Pluimenkaart

	Sticker
Maandag	
Dinsdag	
Woensdag	
Donderdag	
Vrijdag	

